

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018-2020
NA TERENIE POWIATU PILSKIEGO**

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile
Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej**

Spis treści:	1
1. Wstęp	2
2. Podstawa prawna w oparciu, o którą realizowany jest program i rekomendacje	4
3. Źródła finansowania	4
4. Diagnoza problemów społecznych	5
5. Charakterystyka rodzin zastępczych w powiecie pilskim	8
6. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie pilskim	10
7. Cele i kierunki działania	11
8. Wsparcie dla osób usamodzielniających się z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	15
9. Utworzenie na terenie powiatu pilskiego placówek opiekuńczo-wychowawczych	17
10. Realizator programu i partnerzy	18
11. Odbiorcy programu	18
12. Limit rodzin zastępczych zawodowych	19
13. Monitoring usług	20

1. WSTĘP

Rodziny zagrożone kryzysem zyskały wsparcie i pomoc poprzez wprowadzenie 9 czerwca 2011r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nałożyła ona szereg działań, które mają wspomóc rodziców w pełnieniu opieki nad dzieckiem.

Obowiązki wspierania rodziny i organizowania systemu pieczy zastępczej zostały nałożone również na powiatowe centra pomocy rodzinie, które mają być współodpowiedzialne za wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zabezpieczenie dobra dzieci w sytuacji kiedy rodzice biologiczni nie mają możliwości sprawowania właściwej opieki nad swoim potomstwem.

Ustawa nałożyła zadania na jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej szczegółowo wskazując odpowiedzialność i dokonując pomiędzy nimi podziału kompetencji. I tak od 1 stycznia 2012r. gminy, powiaty i województwa solidarnie odpowiadają za pracę z rodziną, z czego:

- gmina odpowiedzialna jest za pracę z rodziną i zapewnienie jej usług asystentów rodziny w sytuacji, kiedy ta przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, rozwój i tworzenie systemu opieki nad dzieckiem, prowadzenie specjalistycznego wsparcia dla rodzin, organizowanie placówek wsparcia dziennego, współfinansowania pobytu dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej
- powiat ma obowiązek zapewnić dzieciom pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, organizować wsparcie osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą, tworzyć warunki do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz szkolenie kandydatów do pełnienia tych funkcji, organizować wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej; w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa, wyznaczyć organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w celu realizacji powyższych zadań
- samorząd wojewódzki zobowiązany jest organizować i prowadzić ośrodki adopcyjne, prowadzić ośrodki preadopcyjne i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania powiatu pilskiego w zakresie wynikającym z ustawy realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile. Wspólnie z innymi osobami i instytucjami podejmuje szereg działań, które mają zapewnić czasową opiekę i wychowanie dzieciom, których

rodzice biologiczni nie mają możliwości ich wychowania i sprawowania nad nimi opieki.

Rolą Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, jako organizatora instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej jest zapewnienie:

- pracy z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym
- przygotowania dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia
- przygotowania dziecka do pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki
- nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów dziecka z rodziną i rówieśnikami
- zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, z uwzględnieniem jego potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile swoją działalność prowadzi zatrudniając specjalistów z zakresu pracy socjalnej, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologów, pedagogów oraz kierownika. Kadra jest wykwalifikowana i na wysokim poziomie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Systematycznie jest zobowiązana podnosić kwalifikacje, aby sprostać oczekiwaniom i wymaganiom wobec swoich beneficjentów.

Zespół ds. pieczy zastępczej zatrudniony w tut. Centrum swoje działania realizuje na terenie powiatu pilskiego. Strukturę zatrudnienia zespołu przedstawia Tabela 1.

Tabela 1: Struktura zatrudnienia zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pile

Lp.	Stanowisko	Wymiar etatu
1	Kierownik zespołu	1
2	Psycholog	2
3	Pracownik socjalny	5
4	Pedagog	0,5
5	Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	2,5

2. PODSTAWA PRAWNA W OPARCIU, O KTÓRĄ REALIZOWANY JEST PROGRAM I REKOMENDACJE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 na terenie powiatu pilskiego realizowany jest w oparciu o następujące akty prawne i dokumenty strategiczne:

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017r., poz. 697)
- ustawę z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015r., poz. 2082)
- ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r., poz. 487)
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017r., poz. 783)
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017r., poz. 1868)
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r., poz. 239)
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1769)
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., Nr 1390)
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017r., poz. 882)
- Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Pilskiego na lata 2015-2025, wprowadzonej Uchwałą Nr XLIII.401.2014 Rady Powiatu w Pile, z dnia 25 września 2014r.
- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pileskim na lata 2016-2022, wprowadzonej Uchwałą Nr XVIII.128.2016 Rady Powiatu w Pile, dnia 25 lutego 2016r.
- wewnętrzne akty prawne.

3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program finansowany jest z budżetu powiatu pilskiego, w ramach środków przyznanych dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, a także ze środków otrzymanych z budżetu państwa i programów unijnych pozyskanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

4. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

I. Charakterystyka powiatu i gmin:

Powiat obejmuje jeden z obszarów północnej Wielkopolski. Położony jest w północnej części województwa wielkopolskiego. Powstał w wyniku reformy administracyjnej z dnia 1 stycznia 1999r. i jest jednym z pięciu powiatów ziemskich, jakie powstały na bazie dawnego województwa pilskiego.

Największym miastem w powiecie jest Piła, w której mieszka około 75 tys. mieszkańców. Powiat ma charakter typowo rolniczy, ważne miejsce zajmuje także leśnictwo. Mieszka w nim ok. 138 tys. osób. Zajmuje powierzchnię 1268 km².

W skład powiatu wchodzi 9 gmin:

- jedna miejska – Piła
- cztery miejsko-wiejskie: Łobzenica, Ujście, Wyrzysk i Wysoka
- cztery wiejskie: Białosławie, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie i Szydłowo.

Piła – miasto w północno-zachodniej Polsce, w województwie wielkopolskim, siedziba powiatu pilskiego. Liczy 74 333 mieszkańców, co daje jej 51 pozycję w kraju i 4 w województwie wielkopolskim. Na jej terenie działa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina Białosławie to 75,68 km² powierzchni, zajmowanej przez 4957 mieszkańców. Tereny rolne to 74%, a lasy 11% powierzchni gminy. W jej skład wchodzi 9 sołectw. Na jej terenie działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina Kaczory jest gminą wiejską o powierzchni 150 km², z czego użytki rolne zajmują 61% powierzchni, a leśne 29%. W jej skład wchodzi 12 sołectw, które zamieszkuje 7850 ludzi. Na jej terenie działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina i Miasto Łobzenica to obszar położony w północno-wschodniej części powiatu. Zajmuje 190,68 km², zaś obszar rolne to 70% powierzchni, a lasy zajmują 19%. Gmina składa się z 21 sołectw, które zamieszkuje 9751 mieszkańców. Na jej terenie działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina Miasteczko Krajeńskie położona jest na południowy-wschód od Piły. Swą powierzchnią zajmuje 70,72 km². Użytki rolne to 63% powierzchni gminy, a leśne to 26%. Gminę zamieszkuje 3247 mieszkańców w 8 sołectwach. Na jej terenie działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina Szydłowo leży w północno-zachodniej części powiatu. Powierzchnia gminy wynosi 267 km², którą zamieszkuje 8704 mieszkańców. Na jej terenie działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina i Miasto Ujście leży w południowo-zachodniej części powiatu. Powierzchnia gminy wynosi 126,12 km², którą zamieszkuje 8079 mieszkańców. Na jej terenie działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gminę Wyrzysk, to gmina miejsko-wiejska, którą zamieszkuje 14132 mieszkańców na powierzchni 159 km². Tereny rolne to 73% powierzchni gminy, a tereny leśne to 12% powierzchni. Liczba sołectw w gminie wynosi 19. Na jej terenie działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina i Miasto Wysoka położona jest w obszarze Wysoczyzny Krajeńskiej. Zajmuje ona 123,04 km², a użytki stanowią tutaj aż 73%, lasy zaś tylko 13%. W 11 sołectwach zamieszkuje 6787 mieszkańców. Na jej terenie działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

II. Główne problemy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile na przestrzeni lat zauważa, że wzrasta ilość dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. W roku bieżącym, według stanu na dzień 31 października 2017r., trafiło do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu pilskiego 60 dzieci.

Dzieci są zazwyczaj ofiarami braku odpowiedzialności swoich rodziców, które na skutek rażących zaniedbań i ignorancji dorosłych doświadczają ogromnej traumy rozstania.

Do pieczy zastępczej dziecko trafia w momencie, gdy zostają wyczerpane wszystkie możliwe formy pracy z rodziną, a udzielona jej przez różne instytucje pomoc nie przyniosła skutku i zagrożone staje się jego zdrowie, a nawet życie.

Dzieci najczęściej trafiają do rodzin spokrewnionych, co jest również zauważalne w statystykach naszego powiatu. W takich rodzinach dzieci mają szansę na łagodniejsze przeżycie rozstania, ponieważ środowisko, do którego trafiają nie jest im obce. W takich rodzinach opiekę nad dzieckiem przejmują dziadkowie bądź rodzeństwo dziecka. Większe wyzwanie staje przed rodzinami niezawodowymi i zawodowymi, które zajmują się dzieckiem i jego problemami, często dopiero rozpoznając jego potrzeby od momentu umieszczenia go w rodzinie.

Do najczęstszych przyczyn umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej należą uzależnienia rodziców biologicznych od alkoholu, środków odurzających, narkotyków, przemoc fizyczna lub psychiczna, brak umiejętności wychowawczych. Przyczyną jest również śmierć jednego, bądź dwojga rodziców, choroba rodziców.

Tabela : Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie gmin*

Lp.	Gmina	Ilość dzieci
1	Piła	132
2	Łobżenica	18
3	Ujście	11
4	Wyrzysk	20
5	Wysoka	22
6	Białośliwie	22
7	Kaczory	16
8	Miasteczko Krajeńskie	2
9	Szydłowo	30

*stan na dzień 31.10.2017r.

5. CHARAKTERYSTYKA RODZIN ZASTĘPCZYCH W POWIECIE PILSKIM

Rodzinę zastępczą oraz rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodziny zastępcze:

- a) spokrewnione – które tworzą małżonkowie lub osoba, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka
- b) niezawodowe – które tworzą małżonkowie lub osoba, niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka
- c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne.

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, a w szczególności:

- traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej
- zapewniają dostęp do przysługujących mu świadczeń zdrowotnych
- zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych
- zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań
- zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne
- zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka
- umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Rodzina zastępcza współpracuje z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu pilskiego, według stanu na dzień 31 października 2017r., funkcjonują 164 rodziny zastępcze i placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego, w których łącznie przebywa 273 dzieci. Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz liczba rodzin jest zmienna. Główny wpływ na taki stan mają uwarunkowania zachodzące w rodzinach biologicznych, kiedy ze względu na niemożność sprawowania opieki i wychowania dzieci, przy jednoczesnym wyczerpaniu możliwości pomocy ze strony administracji rządowej, sądy rodzinne stają przed koniecznością wydania orzeczeń, na mocy których dzieci trafiają do pieczy zastępczej.

Tabela 2: Rodzinna piecza zastępcza na terenie powiatu pilskiego*

Lp.	Rodziny	Ilość rodzin	Ilość dzieci
1	Spokrewnione	96	133
2	Niezawodowe	55	94
3	Zawodowe, w tym:	13	46
	• specjalistyczne	1	2
	• pogotowia rodzinne	3	11

*stan na dzień 31.10.2017r.

Pracownicy tut. Centrum aktywnie współpracują z rodzinami zastępczymi. Odbywa się to poprzez wizyty monitorujące sytuację dziecka i rodziny zastępczej, wspomaganie rodziny w rozwiązywaniu problemów dzieci i osób usamodzielniających się, wzmacnianie kompetencji rodzin, udzielanie pomocy psychologicznej i pedagogicznej; a w razie konieczności wsparcie rodzin w kontaktach z innymi instytucjami.

6. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PILSKIM

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie placówek opiekuńczo-wychowawczych, typu:

- socjalizacyjnego
- interwencyjnego
- specjalistyczno-terapeutycznego
- rodzinnego.

Na terenie powiatu pilskiego działają dwie placówki:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Pile typu socjalizacyjnego, która zapewnia dzieciom całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja ich niezbędne potrzeby bytowe i rozwojowe; w tym emocjonalne, społeczne, religijne. Ponadto w zakres jej obowiązków wchodzi zapewnienie dzieciom korzystania z przysługujących im na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Placówka przeznaczona jest dla 14 dzieci
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego w Osieku n/Notecią, która przeznaczona jest dla 8 dzieci. Tworzy jedną, wielodzietną rodzinę dla dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej. Zajmuje się wychowaniem dzieci w różnym wieku, w tym dorastających i usamodzielniających się.

Liczba miejsc w placówkach opiekuńczo- wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu pilskiego wynosi 22 (14 miejsc w POW w Pile i 8 miejsc w POW - typu rodzinnego w Osieku n/Notecią) i jest zbyt mała w stosunku do potrzeb powiatu.

7. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej podejmuje następujące działania na rzecz rozwoju i utrzymania rodzin zastępczych:

- prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka
- udziela szczegółowych informacji o dzieciach rodzinom zastępczym i placówkom oraz zapewnia w miarę możliwości kontakt z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie lub rodzinnym domu dziecka w terminie nie późniejszym niż 7 dni przed przyjęciem dziecka
- przekazuje rodzinom zastępczym wymaganą dokumentację dziecka
- umożliwia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka uzyskanie porady w poradni psychologiczno-pedagogicznej lub w innej poradni specjalistycznej oraz podjęcie specjalistycznej terapii
- współpracuje z sądem oraz informuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny biologicznej dziecka
- w przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka informuje właściwy sąd o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny, załączając opinię podmiotu prowadzącego pracę z rodziną i opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej
- prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka i pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka
- prowadzi lub organizuje szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka
- prowadzi lub organizuje szkolenia podnoszące kompetencje rodzin zastępczych
- w razie konieczności dochodzi na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych
- organizuje rodzinom pomoc wolontariuszy
- zapewnia pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą,

w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

- współpracuje ze środowiskiem lokalnym, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi
- prowadzi działalność diagnostyczno-konsultacyjną
- przeprowadza badania pedagogiczne i psychologiczne oraz analizy dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka
- przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdania z efektów pracy
- zgłasza do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną
- organizuje opiekę nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

W obliczu rosnącej liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej ważne jest, aby Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile wspomagało rodziny zastępcze i współtworzyło takie warunki, które pozwolą rodzinom na pełną realizację zadań opiekuńczo-wychowawczych. Naszym głównym celem jest tworzenie i wspieranie rodzinnych form opieki zastępczej, co odbywa się poprzez następujące cele główne i szczegółowe:

Tabela 3: Cele i kierunki działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile

Cel główny	Cel szczegółowy – kierunek działania
Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej	1. poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze 2. promowanie rodzicielstwa zastępczego w mediach, w środowisku lokalnym 3. organizowanie pogadanek informujących o rodzicielstwie zastępczym (na terenie gmin, w tut. Centrum, w szkołach itp). 4. organizowanie lub współorganizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze 5. wzmocnienie funkcjonowania rodziny poprzez promowanie zdolności, kompetencji rodziny, niezbędnych do mobilizowania istniejących zasobów
Wspomaganie funkcjonowania rodzin zastępczych	1. zapobieganie powstawania kryzysom poprzez spotkania z psychologiem 2. udzielanie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego itp.

	3. przeprowadzanie diagnoz psychofizycznych dzieci 4. przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego 5. organizowanie wsparcia poprzez rodziny pomocowe i wolontariuszy 6. udzielanie wsparcia finansowego wynikającego z ustawy
Praca nad powrotem dziecka do rodziny biologicznej; do środowiska biologicznego	1. współpraca z rodziną biologiczną w celu nawiązywania, umożliwiania i podtrzymywania kontaktów z dzieckiem 2. motywowanie rodziny zastępczej do nawiązywania, umożliwiania i podtrzymywania kontaktów dziecka z rodziną biologiczną 3. współpraca z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny, kuratorem i in. 4. praca nad wzrostem kompetencji wychowawczych, społecznych rodziny biologicznej 5. udzielanie poradnictwa; wsparcia dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej
Wsparcie osób usamodzielniających się	1. udzielanie pomocy przy realizacji programu usamodzielnienia się 2. udzielanie pomocy w ubieganiu się o przydział mieszkania komunalnego, treningowego, chronionego 3. udzielanie pomocy w ubieganiu się o miejsce w ośrodku wsparcia 4. udzielanie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego itp. 5. udzielanie pomocy rzeczowej związanej z poprawą warunków mieszkaniowych 6. udzielanie pomocy finansowej na usamodzielnienie
Kompleksowa pomoc dziecku	1. podnoszenie poczucia własnej wartości dziecka poprzez odpowiadanie na sygnały od dziecka, zaspokojenie jego potrzeb, akceptację, dostosowanie wymagań i oczekiwań do możliwości dziecka, stwarzanie okazji do dokonywania wyborów i podejmowania decyzji, uważne słuchanie, docenienie dziecka, stwarzanie dziecku okazji do osiągnięcia przez niego sukcesów, prowadzenie dialogu z dzieckiem

	2. współpraca ze szkołami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi 3. pozyskiwanie do współpracy organizacji pozarządowych i wolontariuszy 4. pomoc w organizowaniu wypoczynku dzieciom poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, sponsorami, partnerami lokalnymi 5. organizowanie imprez okolicznościowych, pikników integracyjnych promujących rodzicielstwo 6. budowanie relacji z dzieckiem i skupienie na wspólnych celach 7. zwiększanie poczucia przynależności do społeczności
--	---

8. WSPARCIE DLA OSÓB USAMODZIELNIAJĄCYCH SIĘ Z RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej z chwilą uzyskania pełnoletniości stają przed trudnym wyborem decydowania o swojej przyszłości. Osoby te zazwyczaj nie posiadają wykształcenia, zatrudnienia i odpowiedniego zaplecza materialnego oraz perspektyw na niezależne mieszkanie i prowadzenie gospodarstwa domowego. Stają natomiast przed wyborem pozostania w rodzinie zastępczej, ewentualnego powrotu do rodziny biologicznej bądź podjęciem decyzji o całkowitym usamodzielnieniu się.

Perspektywą dla tych osób jest utworzenie na terenie powiatu pilskiego mieszkalnictwa treningowego, które jest inicjatywą nowatorską, a jednocześnie z perspektywy organizatora pieczy zastępczej na terenie naszego powiatu, sprawą pilną i niezbędną.

Program zakłada podjęcie konstruktywnych działań mających na celu utworzenie pilotażowych mieszkań treningowych, które przeznaczone zostaną wyłącznie dla usamodzielniających się wychowanków rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej, którzy wymagają wsparcia zanim osiągną całkowitą samodzielność.

Utworzenie mieszkań będzie możliwe wyłącznie przy ścisłej współpracy powiatu i gmin funkcjonujących na jego terenie. Nadzór i udzielanie wsparcia wychowankom należeć będzie do obowiązków tut. Centrum, które wspomagane zostanie przez profesjonalną pomoc gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej.

Zakłada się, że pobyt w mieszkaniach treningowych będzie miał charakter tymczasowy, tzn., że trwać będzie maksymalnie do trzech lat. Jest to czas optymalny, w którym usamodzielniający się wychowanek określi swoje preferencje życiowe i zawodowe, a także całkowicie się usamodzielni. Taka forma mieszkalnictwa to forma profilaktyki przed powrotem do często dysfunkcyjnego środowiska, która pozwoli usamodzielniającemu się wychowankowi:

- ukończyć kształcenie na poziomie średnim lub branżowym
- zdobyć umiejętności społeczne i zawodowe
- podjąć zatrudnienie na otwartym bądź chronionym rynku pracy
- poczuć własną sprawczość i niezależność

- gospodarować czasem wolnym
- planować własny budżet
- partycypować w kosztach utrzymania mieszkania
- rozwijać umiejętności i podnosić kwalifikacje.

Każdy usamodzielniający się wychowanek otrzyma z tut. Centrum wsparcie merytoryczne i finansowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami, na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

Wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej po uzyskaniu pełnoletniości nie stają się samodzielnymi. Zazwyczaj dalej korzystają ze wsparcia pomocy społecznej. Mieszkanie treningowe to szansa dla tych osób na trening samodzielności przed wkroczeniem w samodzielne i niezależne życie. To bezpieczny azyl, który daje szansę na zdobycie wykształcenia, zatrudnienia czy zmniejszenia lęku przed samodzielnym funkcjonowaniem w środowisku społecznym, a nie instytucjonalnym i zależnym od instytucjonalnego wsparcia. Każda osoba, która zamieszka w takim miejscu będzie zobowiązana do podjęcia zatrudnienia, opłacania rachunków, przygotowania posiłków, planowania swojego budżetu, oszczędzania i organizacji własnego czasu. Ponadto będzie również mogła rozwijać swoje pasje i zainteresowania oraz zwiększać motywację do życia samodzielnego i niezależnego od pomocy społecznej.

9. UTWORZENIE NA TERENIE POWIATU PILSKIEGO PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Z uwagi na systematycznie zwiększającą się ilość dzieci, którym należy zapewnić całodobową opiekę poza rodziną biologiczną należy rozważyć zwiększenie na terenie powiatu pilskiego ilości działających placówek opiekuńczo-wychowawczych. Program zakłada utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi, która stanowi zabezpieczenie dla dzieci wymagających doraźnej i całodobowej opieki i wychowania w sytuacji kryzysowej. W takiej placówce mogą przebywać dzieci, które ukończyły 10 rok życia. Placówka taka pełni ważną funkcję w zaspokojeniu indywidualnych potrzeb dziecka, umożliwia mu realizację obowiązku szkolnego, a także pozwala na diagnozę jego sytuacji życiowej. W chwili obecnej korzystamy z usług placówek spoza terenu powiatu pilskiego, co nie tylko generuje wysokie koszty dla budżetu powiatu, ale przede wszystkim stwarza dziecku dystans z jego środowiskiem naturalnym i osobami znaczącymi w jego życiu.

Innym typem placówki opiekuńczo-wychowawczej, o którą należałoby poszerzyć naszą działalność jest placówka typu rodzinnego. Obecnie bowiem działająca na terenie powiatu posiada osiem miejsc, a zapotrzebowanie na tego typu placówki ocenia się, jako konieczne. Placówka taka zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. We współpracy z asystentem rodziny przygotowuje plan pomocy dziecku, umożliwia mu kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, a także podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny.

10. REALIZATOR PROGRAMU I PARTNERZY

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, we współpracy z:

- rodzinami zastępczymi
- rodzinami pomocowymi
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi
- ośrodkami pomocy społecznej
- sądami, policją
- organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi
- instytucjami oświatowymi
- służbą zdrowia.

11. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile są:

- dzieci przebywające w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej
- rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka
- rodziny biologiczne
- osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i zakładów poprawczych
- kandydaci na rodziny zastępcze
- rodziny pomocowe.

12. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH

Starosta Pilski na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma prawo „z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, prowadzący rodzinny dom dziecka lub pełniący funkcję dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego” zawrzeć na wniosek tej rodziny umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

W związku z powyższym Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Pile zakłada limit utworzenia nowych rodzin zastępczych zawodowych, na lata 2018-2020, w następującej liczbie:

- rok 2018 – 2 rodziny
- rok 2019 – 2 rodziny
- rok 2020 – 2 rodziny.

Wprowadzenie limitu rodzin zastępczych zawodowych jest uzasadnione ograniczonymi środkami finansowymi, którymi dysponuje powiat pilski na utrzymanie pieczy zastępczej. W związku z czym uzasadniona jest praca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile nad wzrostem rodzin zastępczych niezawodowych, które generują niższe koszty, zapewniając jednocześnie wysoki poziom świadczonych usług.

13. MONITORING USŁUG

Za jakość realizowanego Programu odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, które jako organizator rodzinnej pieczy dba o wysoką jakość świadczonych usług, którymi obejmuje rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu pilskiego. Ponadto wspiera te rodziny i dokłada starań, aby eliminować negatywne skutki umieszczenia dzieci poza rodzinami biologicznymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile dokonuje oceny realizacji Programu w corocznym sprawozdaniu składanym dla Zarządu i Rady Powiatu w Pile. W sprawozdaniu określa efekty swojej działalności oraz jakość świadczonych usług na rzecz rozwoju i utrzymania pieczy zastępczej w powiecie.